Viselkedési stratégia, regionális fejlesztés

Napi elérhetőség az EU-ban

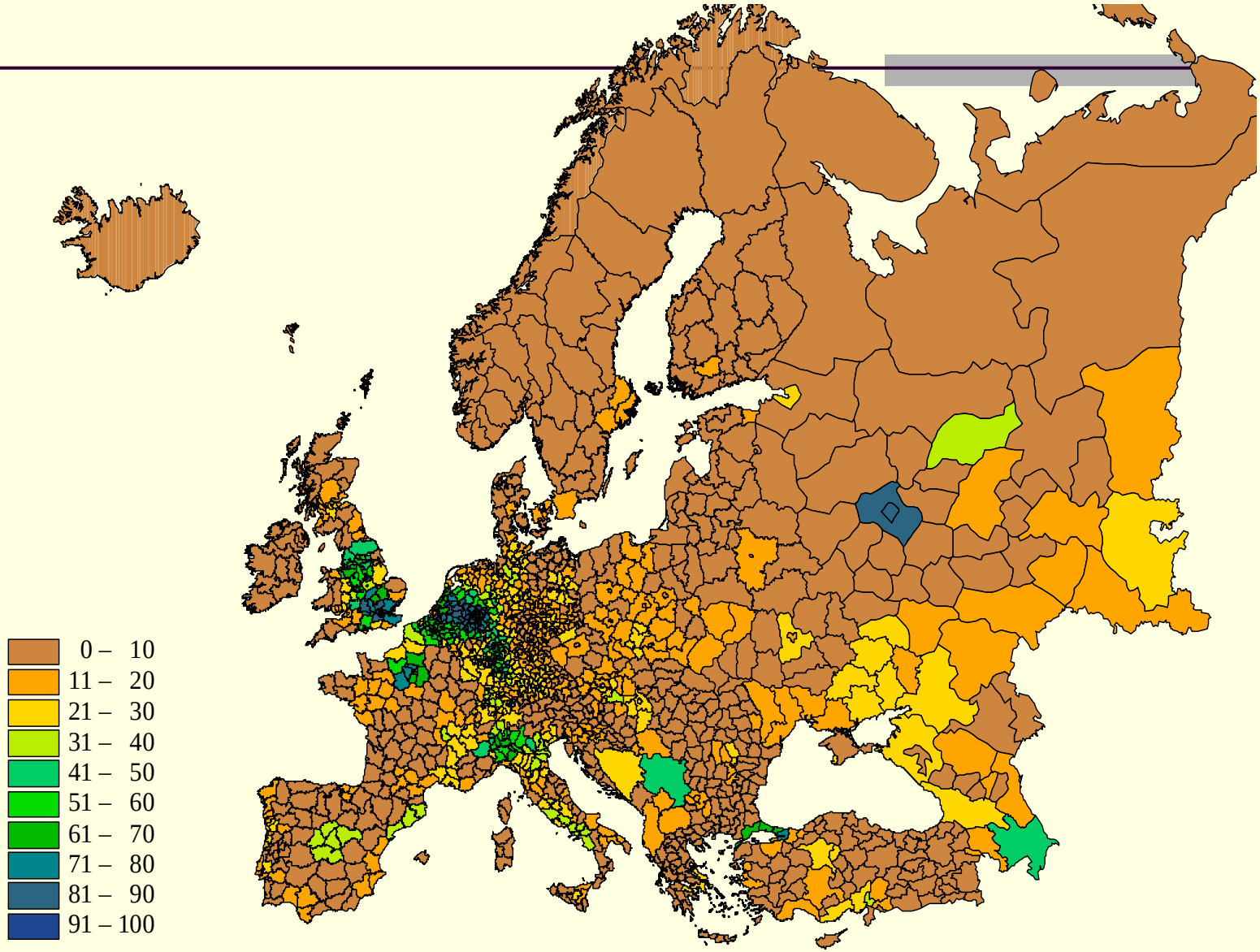

Kelet-európai államai és etnikumok – Bosznia és Vajdaság tarkasága

Önszerveződés feltételei a tájegységnél

Helyzetelemzések – fontos a tájegység elhelyezkedése, geo-stratégiai pozíciójából adódó perspektívák, fejlesztési lehetőségek, az erőforrások gazdaság-és társadalom-földrajzi megközelítésben, demográfiai trendek, emberi erőforrás…

Ágazat-gazdasági elemzések, fejlesztési lehetőségek, Regionális Fejlesztési Terv

Helyi szereplők, regionális identitás, szerepvállalás

A régió erősségeinek és lehetőségeinek kihasználása – A tervek megvalósíthatósága, korlátok, eladhatóság

Vajdaság - gravitációs intenzitásövezet

Észak-vajdaság, mint gravitációs intenzitásövezet

Periféria helyett geo-stratégiai pozíció

- A Tisza térségintegráló hatása (tömbmagyarság jelenléte a Tisza-mente: Zenta, Magyarkanizsa, Ada, Becse)
- Szabadka – az Észak-vajdasági határ menti települések társadalmi-, gazdasági- és kulturális gócpontja
- Szórványmagyarság

Természet-földrajzi adottságok

- Észak-vajdaság domborzatának fő meghatározó eleme: a **síkság**, a Tisza menti alluviális síkság (90-70m), finom folyami hordalékkal, iszappal, homokkal, lösszel (Bácskai homokpuszta), feketeföldel.
- A térség **vízrajza** sokrétű: Tisza, tavak (Palicsi-és a Ludasi tó), ásvány-és gyógyvízforrások (Magyarkanizsa)
- **Éghajlata** a sztyeppei kontinentális (évi középhőmérséklet 11,2 Cº), csapadékmennyiség viszonylag alacsony.
- **A föld képezi Észak-vajdaság természetföldrajzának meghatározó tényezőjét**; ez szolgáltat alapot a mezőgazdaság és az arra épülő élelmiszeripar fejlődéséhez.

Gazdaságföldrajzi elemzés

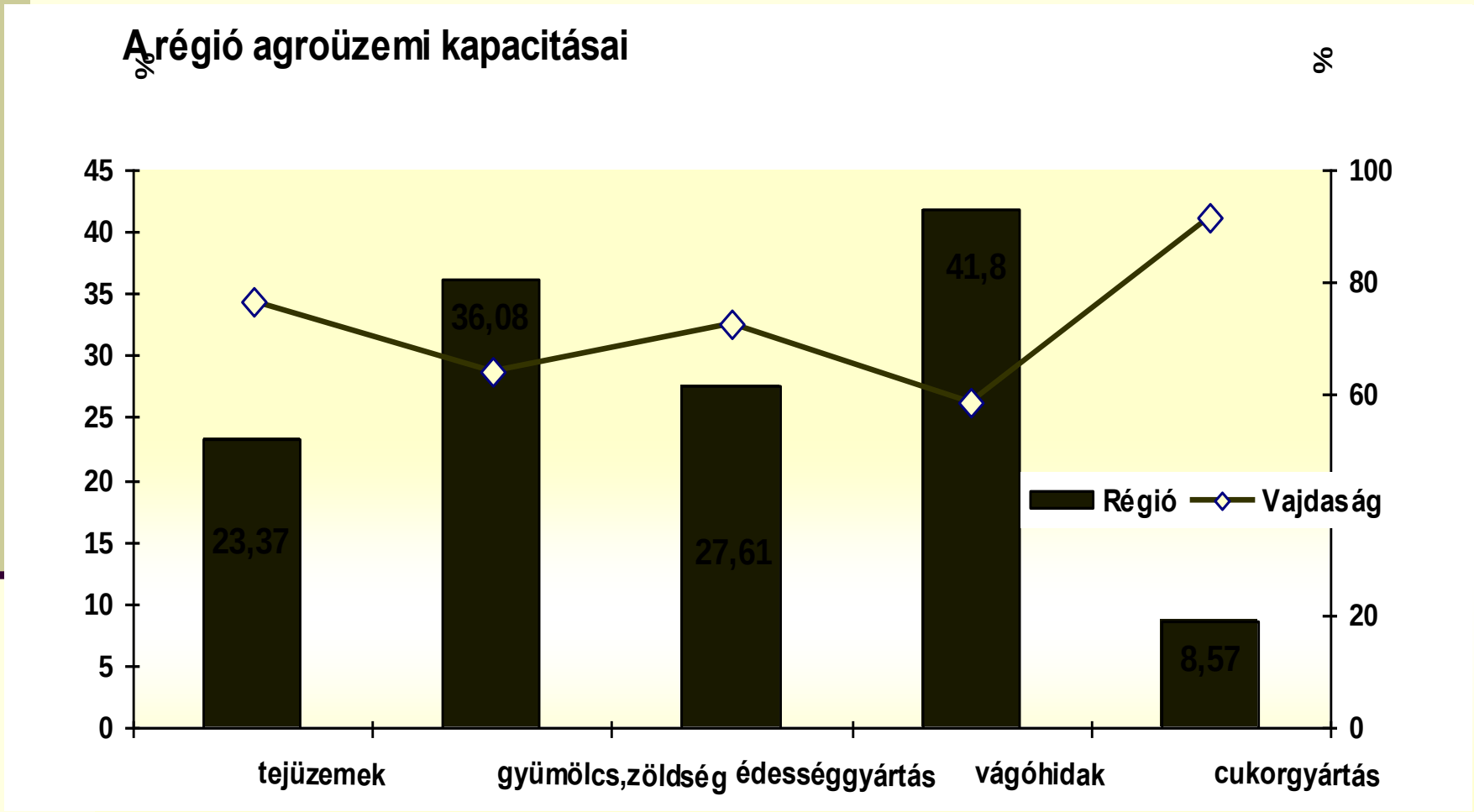

Forrás: Népszámlálás 2002

Vajdaság és Szabadka község 2003. évi társadalmi összterméken belső szerkezete

Ágazati megoszlás	Szabadka	Vajdaság
Feldolgozóipar	37,8%	38,9%
Nagy- és kiskereskedelem, szolgáltató kisipar	24,1%	16,0%
Mezőgazdaság, erdészet és vízgazdaság	12,1%	19,8%
Közlekedés, raktározás és távközlés	10,5%	7,5%
Építőipar	5,5%	5,1%
Villamos energia-, földgáz-, vízszolgáltatás	5,4%	5,1%
Ingatlanforgalom és –bérlet	2,2%	2,7%
Szállodai és éttermi ellátás	1,9%	1,4%
Egészségügy és szociális ellátás	0,4%	0,2%
Halászat	0,2%	0,1%
Egyéb kommunális, szociális szolgáltatatás	0,1%	0,2%
Bányászat	0,0%	3,1%
Összesen	100,0%	100,0%

Cél:

Jövőkép-erősítés

→

Megállítani az elvándorlást:

- **Élhető térségi feltételek** (gazdasági erőnlét, vállalkozás, infrastruktúra, környezetvédelem)
- **Migráció, esélyek** (kommunikáció, mobilitás)
- **Esélyegyenlőség a kisebbségeknek** (anyanyelvű oktatás- és művelődési intézmények fenntartása)

Makrogazdasági mutatók

County/Province	Bács-Kiskun	Csongrád	Vojvodina
GDP/capita (EUR)	4 733	5 466	1 795
GDP/capita (in % of national mean)	66.4	76.7	111.0
GDP/capita (in % of EU25 average at PPP)	42.1	48.9	8.25

Table 4 GDP data (HCSO, 2003, EuroStat 2003)

Vajdaságban elmarad a GDP/capita

Vajdaság Szerbiában a legfejlettebb tartomány, míg Bács-Kiskun és Csongrád megye lemarad az ország átlagtól

Vajdaság nagyon lemarad az EU átlagtól

Erőforrásaink
- versenyképességünk alapjai:

Emberi erőforrás – szellemi- és fizikai értékképző képességgel, rugalmassággal, munkamorállal, multikulturális háttérrel

- Az aktív foglalkoztatott lakosság 53,4%-a rendelkezik közép-, ill. felsőfokú végzettséggel
- Viszonylag fejlődő, határokon átnyúló kapcsolati tőke
- Többnyelvűség komparatív előnye
- Vállalkozói készség

Határmenti térség városainak lakosságszáma

Major towns	Population
Szeged	168 276
Kecskemét	107 752
Hódmezovásárhely	47 663
Baja	37 628
Kiskunfélegyháza	32 054
Novi Sad	215 659
Subotica	99 471
Zrenjanin	79 545
Pancevo	77 087
Sombor	50 950
Kikinda	41 935

Table 3 *Number of inhabitants in major cities (Source: HCSO, 2001; and SORS, 2002)*

Szűkebb határ menti zóna

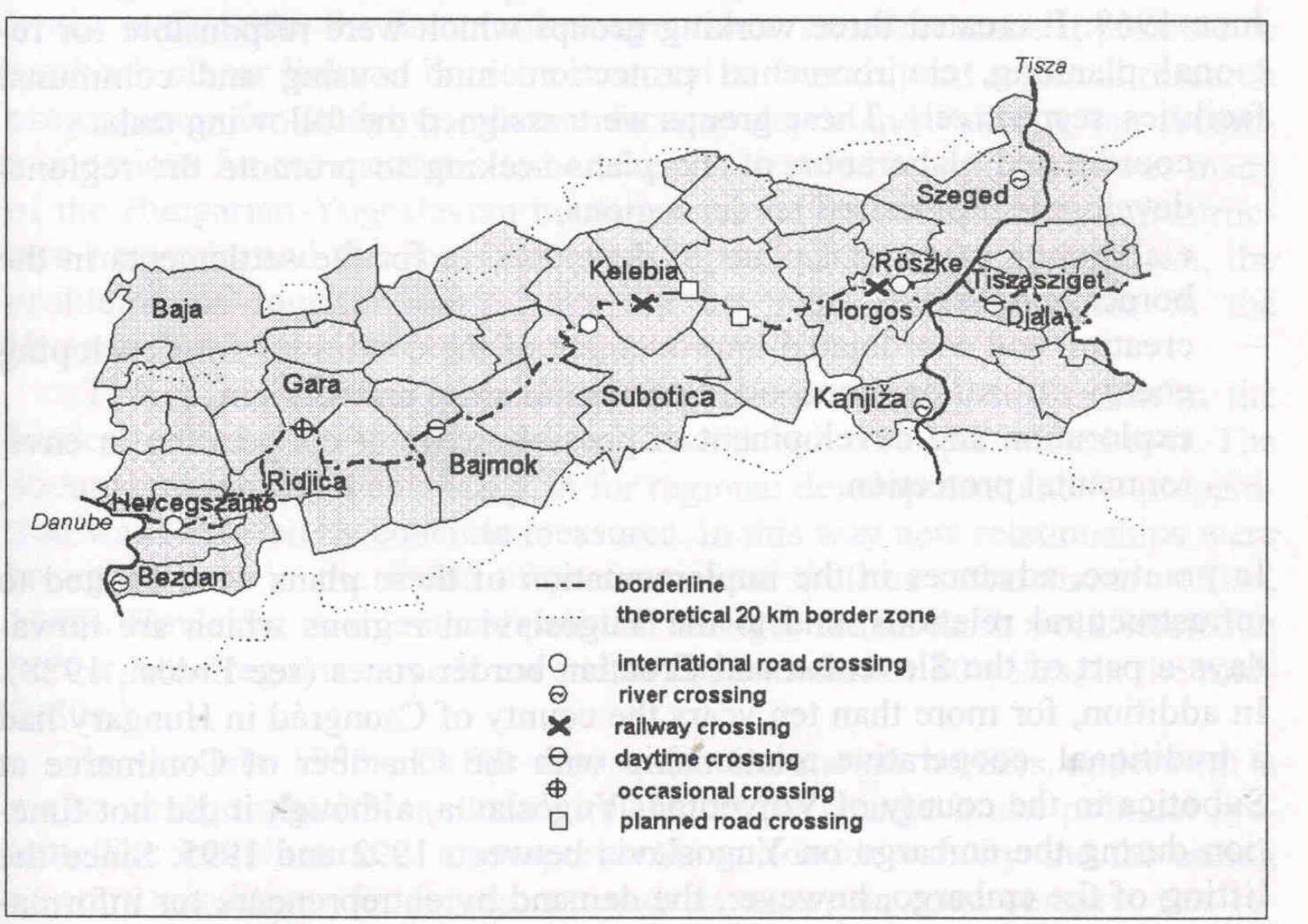

A határmenti régió munkaerőadatai (2006)

Indicators		Bács-Kiskun	Csongrád	HU	Vojvodina	RS
Unemployment rate (%)[6]	2006	9.5	5.9	7.5	20.3	20.9[7]
Employment rate (%)		54.2	57.6	57.3	52.0	58.0
Activity rate (%)[8]		59.8	61.2	62.0	65.2	68.0.

Table 7 Employment characteristics of the eligible area (Source: HCSO, SORS, 2006; IMF 2006)

Tevékenységi-aktivitási arányok hasonlóak

Foglalkoztatottak aránya hasonló

Magas munkanélküliségi ráta Vajdaságban/Szerbiában

Aktív lakosság szerkezet/2008

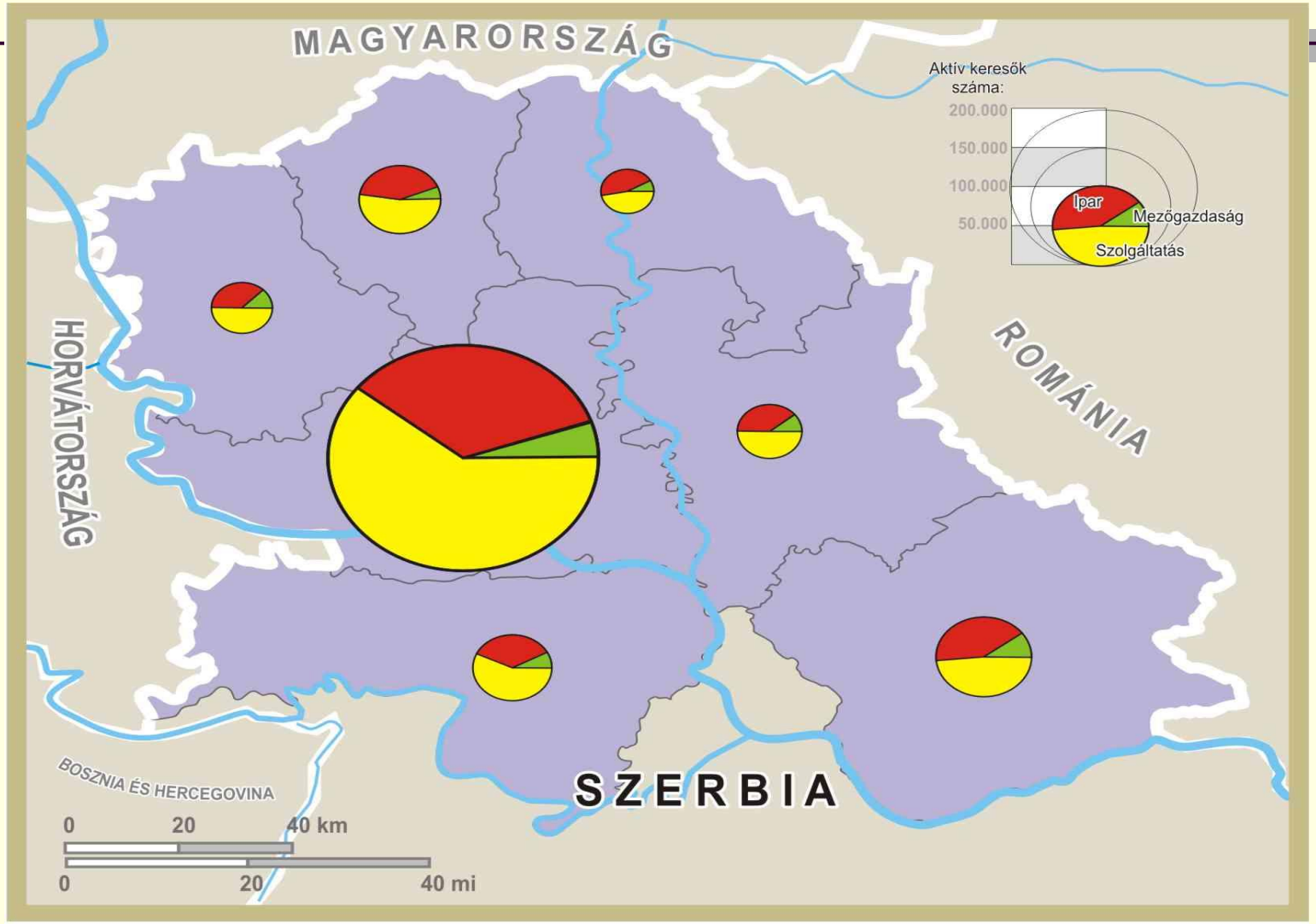

Az aktív keresők gazdasági szektoronkénti aránya (%) 2008.

Foglalkoztatottsági helyzetkép

- Vajdaság lakosainak 52%-a aktív lakos
- A regisztrált munkanélküliség aránya 20-26,6% (a feketézők száma jelentős)
- A férfi és a női munkaerő megoszlása a megegyezik más országok tendenciával

  (a férfi foglalkoztatottak száma magasabb - a munkanélküliség legnagyobb mértékben a 31-40 év közötti nőket sújtja)
- A munkát keresők többsége középiskolát végzett és tartósan (több éven át) munkanélküli egyén

DUNA-KÖRÖS-MAROS-TISZA
EURORÉGIÓ TAGJAI
MAGYARORSZÁG
Kecskemét
BÉKÉS
Békéscsaba
BÁCS-KISKUN
CSONGRÁD
Hódmezővásárhely
Szeged
ARAD
Arad
ROMÁNIA
Déva
Hunedoara
(Vajdahunyad)
HUNEDOARA
(VAJDAHUNYAD)
Subotica
(Szabadka)
Timişoara
(Temesvár)
TIMIS
(TEMES)
Sombor
(Zombor)
VOJVODINA
(VAJDASÁG)
Petroşani
(Petrozsény)
Reşiţa
(Resica)
Zrenjanin
(Nagybecskerek)
CARAS-SEVERIN
(KRASSÓ-SZÖRÉNY)
HORVÁTORSZÁG
Novi Sad
(Újvidék)
SZERBIA
Pancevo
(Pancsova)
BOSZNIA-HERCEGOVINA

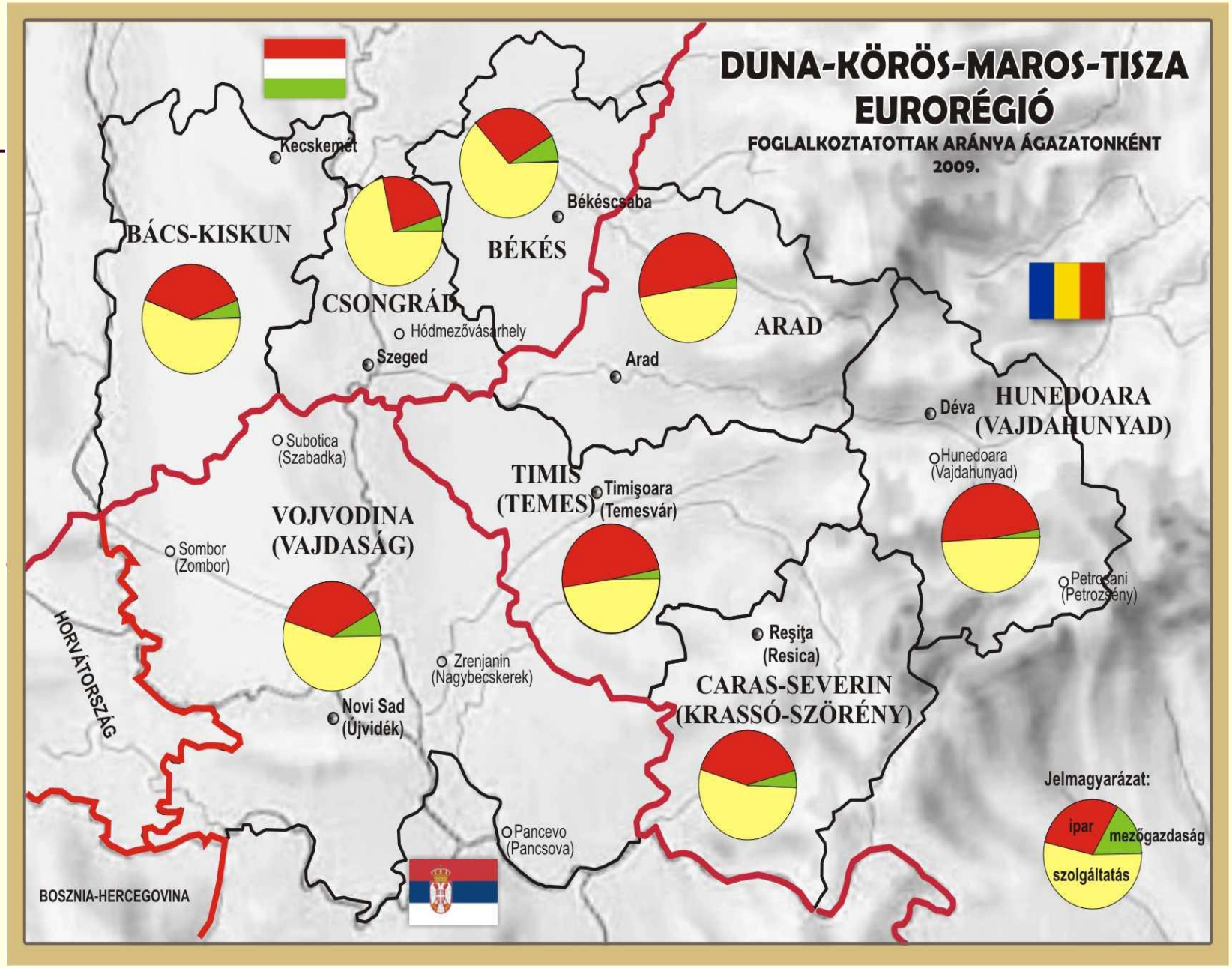
DUNA-KÖRÖS-MAROS-TISZA
EURORÉGIÓ
FOGLALKOZTATOTTAK ARÁNYA ÁGAZATONKÉNT
2009.
BÁCS-KISKUN
BÉKÉS
CSONGRÁD
ARAD
TIMIS
(TEMES)
VOJVODINA
(VAJDASÁG)
HUNEDOARA
(VAJDAHUNYAD)
CARAS-SEVERIN
(KRASSÓ-SZÖRÉNY)
Kecskemét
Békéscsaba
Hódmezővásárhely
Szeged
Arad
Déva
Hunedoara
(Vajdahunyad)
Petroşani
(Petrozsény)
Subotica
(Szabadka)
Timişoara
(Temesvár)
Sombor
(Zombor)
Zrenjanin
(Nagybecskerek)
Novi Sad
(Újvidék)
Reşiţa
(Resica)
Pancevo
(Pancsova)
HORVÁTORSZÁG
BOSZNIA-HERCEGOVINA
Jelmagyarázat:
ipar
mezőgazdaság
szolgáltatás

Munkanélküliség

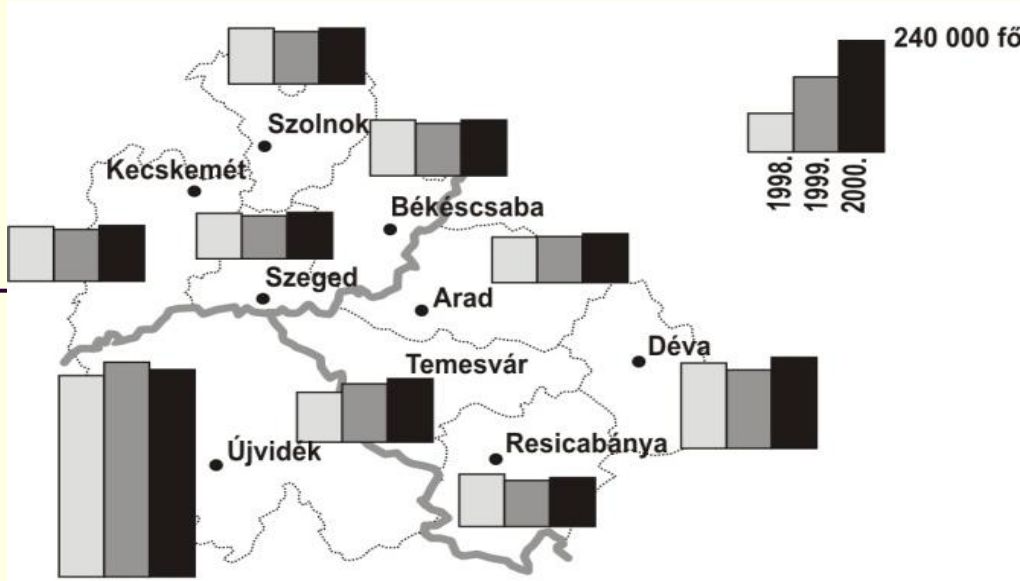

Duna-Körös-Maros-Tisza Eurorégió
A munkanélküliek számának alakulása 1998-2000.
(Forrás: Euroregion 2002. Szerkesztette Pál Ágnes.)

Vállalkozások – DTKM régió

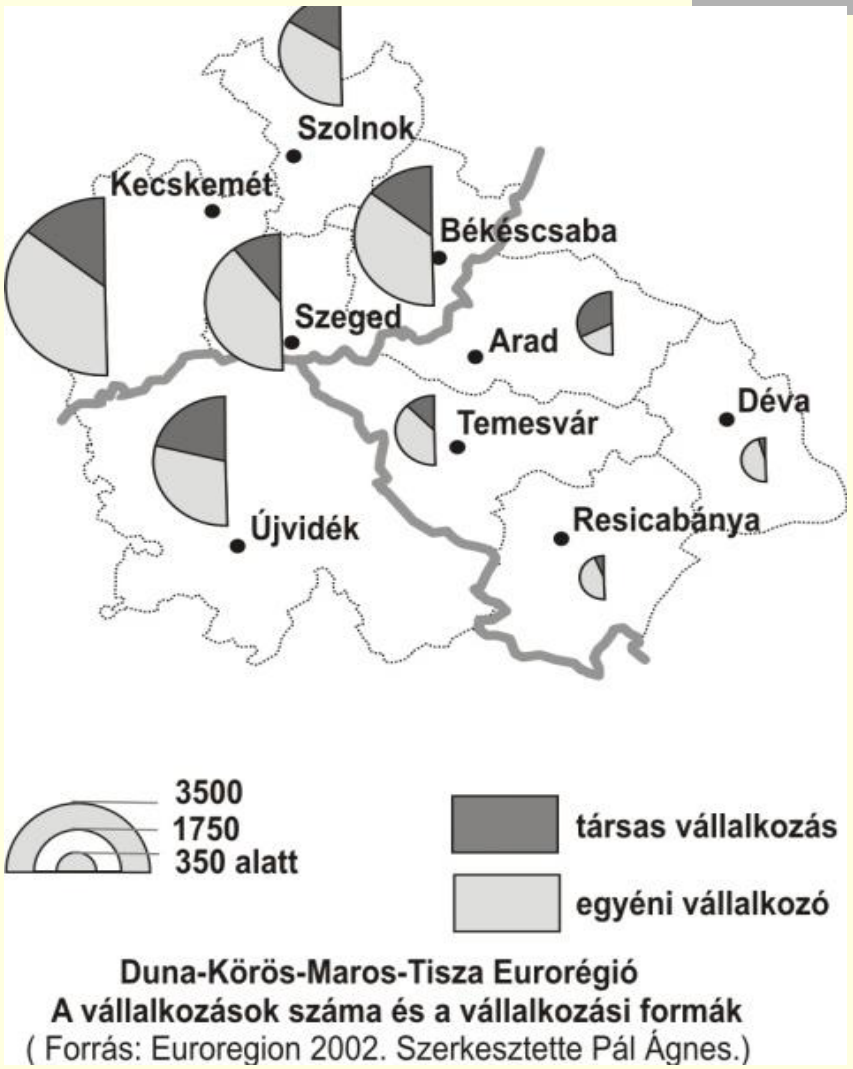

Duna-Körös-Maros-Tisza Eurorégió
A vállalkozások száma és a vállalkozási formák
(Forrás: Euroregion 2002. Szerkesztette Pál Ágnes.)

Gazdaságfejlesztés

- A szakember által elképzelt változásokat a helyi szereplők valósítják meg, a térségfejlesztő programokban: magánosítás, beruházás, munkanélküliség, racionalizálás, helyzetteremtés, cégalapítás, munkahelyteremtés…
- „Gyenge” térség: a létfenntartásra van beprogramozva, fél a változásoktól, nem rizikóvállaló, „jó” neki, mert átlagos és nem „szakadt le” a többségtől.

A mezőgazdaság perspektívái

- **Diverzifikációs lehetőségek:**

Vetésforgó átalakítása, biotermelés, hajtatásos zöldségtermelés, biomasszára való áttérés, magas hozzáadott értékű ágazatok fejlesztése, falusi turizmus

- **Tevékenységi célok:**

Új típusú szövetkezetek, klaszterek létrehozása, a feldolgozás és értékesítés saját kézbe vétele, oktatás fejlesztése, piaci információs rendszer kiépítése, tesztüzemi hálózat kialakítása.

A mezőgazdaság stratégiai céljai:

…**gazdasági, szociális, politikai és ökológiai jelentőségéből kifolyólag, nélkülözhetetlen egy olyan mezőgazdasági stratégia megfogalmazása, amely lehetővé teszi:**

Versenyképes és fenntartható mezőgazdasági szektor kiépítése, globális kompetenciákkal, munka, megfelelő életfeltételek biztosítása a mezőgazdasággal foglalkozók számára, farmergazdák, a rurális vidék fenntartható fejlődése, környezetgazdálkodás, az Uniós integráció feltételeinek teljesítése.

Turizmus, idegenforgalom – rejtett esélyek

- Tematikus utak kialakítása, régiók közti, nemzetközi együttműködések, átjárható határok, színesítve az eseményskálát, turisztikai portfólió
- Megfelelő desztináció menedzsment
- Kiterjedt, komplex turisztikai, a szállás- és férőhelyek bővítése (önkormányzati, vállalkozói tőkével).
- A tercier szektor generális jellegű fejlesztése, települések közötti kooperáció, minőségorientált koncepció.

Arculatépítés
- Vajdaságidentitás

- *„A helyi és a külső környezet által képviselt „piacon” – mintegy áruként – a jellegzetességét, sajátosságát kiemelve igyekeznek „eladni” közösen az önkormányzatokkal a régiót, a településeket és az ott élő embereket, szellemi és anyagi értékeikkel együtt” (Katona E;2002)*
- **Gyenge régiómarketing; nem tudatosult az emberekben, hogy ez a tőkevonzó képesség alapja, a potenciális befektetőkör megszólítása**
- **Konkrét fejlesztési tervek kellenek, amit mint potenciális lehetőséget a beruházók asztalára tesz…**
- **Elősegíti a specializált termőkörzetek, ipar-negyedek, idegenforgalmi gócpontok stabilizációját, a régió gazdaságának megerősödését és a jövedelmi viszonyok javulását**

Terv – korlátozó tényezők

Adminisztációs korlátozó körülmény:

- Fejlesztési stratégiát azok készítik a kormányban, akik erőforrásokkal és jogkörrel rendelkeznek – központosított elvont stratégiai célok.

- A vajdasági körzetek/kisrégióknak közigazgatási erőforrásai, döntési jogkörei, **önálló anyagi forrásai nincsenek.**

- A lokális és kistérségi kompetenciák gyengék

Miért terjedt el régiónkban az öngyilkosság, depresszió, alkoholizmus, bűnözés és az egyéb lelki betegségek?

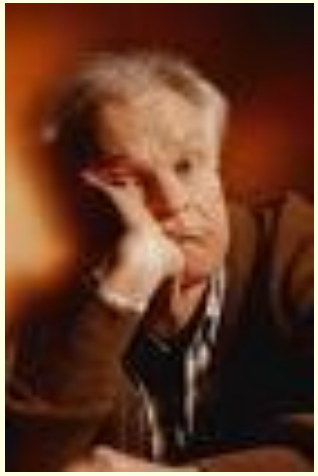

Konklúzió

- **Az ország teljes jogú EU-integrációjának megvalósulásáig a régió (azon belül a vajdasági magyar közösség számára is) elsőrendű politikai és gazdasági jelentőségű a határokon átívelő, több szomszédos ország területrészeire kiterjedő nagyrégiók (pl. a Duna–Körös–Maros–Tisza, és a Duna–Tisza–Dráva–Száva EU-régiók), ill. a Kárpát-medence és Kelet-Közép-Európa valamennyi országára kiterjedő nagytérségi kooperációk működése.**
- **Ezek a nemzetközivé bővülő kapcsolatrendszerek regionális léptékű gazdasági előnyeiken túl, jótékony szerepet játszhatnak az érintkező kistérségek társadalmi, gazdasági potenciáljainak mozgósításában és az ott élő népesség életkörülményeinek javításában.**

Javaslat - a régió közép- és hosszú távon fenntartható gazdasági fejlesztésének területei:

- A tradicionális, de alapjaiban újrafogalmazott mezőgazdaság és élelmiszeripari komplexum;
- a hagyományosan diverzifikált, de mindenekelőtt a rugalmas kis- és középvállalati struktúrára támaszkodó feldolgozó, villamossági, gép-, vegyi- és könnyűipar;
- a régió makro- és mikrolokációját, közlekedési és szolgáltatói infrastruktúráját megvalósító makro- és interregionális áruforgalmi és logisztikai tevékenység;
- a régió specifikus erőforrásaira, sajátosságaira építkező, regionális jelentőségű, tartalmilag megújított idegenforgalmi, turisztikai és vendéglátó-ipari szolgáltató szféra.

Az élet pozitív oldalát keresd!

Köszönöm a figyelmet!